

LINJI GWIDA TAL-EŻAMI ANNWALI TAL-MALTI TAL-PRIMARJA IL-ĦAMES SENA (2014-2015)

L-eżami tal-Ħames Sena tal-Primarja hu magħmul minn tliet partijiet separati.

1. IT-TAĦDIT
2. IL-FEHIM MIS-SMIGH
3. IL-FEHIM MILL-QARI U L-KITBA

- It-Taħdit huwa assessjat matul is-sena skont il-miri tas-sillabu.
- Il-Fehim mis-Smigħ huwa assessjat f'karta ta' NOFS SIEGĦA (30 minuta).
- Il-Fehim mill-Qari u l-Kitba huma assessjati f'karta tal-eżami twila SIEGĦA U KWART (75 minuta).

Id-Dipartiment tal-Malti jaħdem il-karti tal-eżami skont il-miri tas-Sillabu Uffiċjali tal-Malti tal-Ħames Sena tal-Primarja.

Ara s-sit uffiċjali tad-Dipartiment tal-Malti malti.skola.edu.mt u idhol fit-taqsimha tal-Ħames Sena tal-Primarja.

■ IT-TAĦDIT (20 marka)

Din il-parti tiġi assessjata matul is-sena skolastika mill-ġhalliema tal-klassi. L-ġhalliema għandhom jaraw li l-istudenti jkunu kisbu l-ħiliet kollha tat-taħdit kif elenkati fis-sillabu tal-Malti.

■ IL-FEHIM MIS-SMIGH (30 minuta, 20 marka)

B'kollox jingħataw żewġ karti:

1. **Il-karta tal-ġhalliema:** Din ikun fiha t-test u l-mistoqsijiet, magħmula f'forma ta' skript, li jinkludu l-istruzzjonijiet kollha. L-iskript ikun irrekordjat fuq diska kompatta. F'każ li d-diska kompatta ma taħdimx, l-iskript jinqara mill-ġhalliem/a. B'kollox l-iskript kollu jinstema' (jew jinqara) darbtejn.
2. **Il-karta tal-istudenti:** Din ikun fiha l-mistoqsijiet marbutin mat-test li jsimgħu.

Il-karti tal-istudenti jkunu magħmulin b'tipa Andika ta' daqs 13.

It-test ikun **madwar 300** kelma u jista' jkun:

1. fattwali, JEW
2. fittizju

L-eżerċizzji jistgħu jkunu:

- veru jew falz
- poġġi fl-ordni
- aġħzel it-tajba
- imla l-vojt

Qabel ma jsimgħu l-ewwel qari, l-istudenti jkollhom ħin jaqraw il-mistoqsijiet. Waqt li jkun għaddej il-qari tat-test, kemm l-ewwel darba kif ukoll it-tieni darba, l-istudenti jkunu jistgħu jiktbu t-tweġibiet.

LINJI GWIDA TAL-EŻAMI ANNWALI TAL-MALTI TAL-PRIMARJA IL-ĦAMES SENA (2014-2015)

■ IL-FEHIM MILL-QARI U L-KITBA (Siegħa u kwart, 60 marka)

Il-karti tal-istudenti jkunu magħmulin b'tipa Andika ta' daqs 13.

Il-karta jkun fiha żewġ taqsimiet ewlenin:

- Taqsima A: Il-Fehim mill-Qari (30 marka)
- Taqsima B: Il-Kitba (30 marka)

Fit-taqsima tal-Fehim mill-Qari, l-ortografija, il-grammatika u l-puntegġjatura huma assessjati skont is-sillabu tal-Malti. Dan għaliex huwa mistenni li t-tweġiba tinkiteb b'mod li jinftiehem u korrett. L-istudenti huma m'hegga ma jikkupjawx sentenzi sħaħ mit-test, imma jagħtu t-tweġiba fi kliemhom skont kif ikun mitlub.

Fit-taqsima tal-Kitba, l-ortografija u s-sens tal-kitba jkunu assessjati skont is-sillabu tal-Malti.

◆ Taqsima A: Il-Fehim mill-Qari (30 marka)

Din it-taqsima fiha 2 testi:

A (10 marki)

L-ewwel test huwa twil **madwar 70 kelma** u jista' jkun wiehed minn dawn jew taħlita minnhom:

- avviż jew sett ta' avviżi qosra
- riklam jew sett ta' riklami
- storja
- artiklu minn gazzetta, rivista jew sit elettroniku
- ittra elettronika (*jew ittre*)

B (20 marka)

It-tieni test huwa twil **madwar 350 kelma**. It-test ikun:

- **fattwali** u
- maqsum f'paragrafi.

Il-mistoqsijiet fuq it-testi **A** u **B** jistgħu jkunu:

- agħzel it-tajba
- imla l-vojt
- poġġi fl-ordni
- veru jew falz
- wieġeb (mistoqsijiet magħluqin u miftuħin)

Jista' jkun hemm ukoll mistoqsijiet dwar vokabularju, qwieli u idjomi marbutin mat-test. Il-qwieli jittieħdu mil-lista f'Appendiċi 1.

F'din it-taqsima jistgħu jingħataw sa tliet marki oħra għall-istudenti li jiktbu t-tweġibiet tajbin tagħhom b'Malti korrett. It-tqasim ta' dawn il-marki jinħadem skont it-tabella t'hawn taħt li tkun fl-iskema tal-marki:

Dawn it-tliet marki għandhom jingħataw skont it-tweġibiet kollha tal-fehim mill-qari. Kull tweġiba mistennija tinkiteb b'Malti korrett. Mhux meħtieġ li l-mistoqsija jew parti minnha tkun ikkupjata fit-tweġiba.	
▪ It-tweġibiet ma fihomx żbalji tal-ortografija skont is-sillabu. (<i>Bi żbalji ortografici nifhmu kliem miktub hażin. Eżempji ta' żbalji ortografici: ic-cavetta*; balun*; ahmar*; qalp*; mil ktieb*</i>)	1
▪ It-tweġibiet ma fihomx żbalji tal-puntegġjatura skont is-sillabu.	1
▪ It-tweġibiet ma fihomx żbalji tal-grammatika skont is-sillabu. (<i>Eżempji ta' żbalji grammatikali: it-tifla mar*; it-tifel twila*; ilbieraħ Anna tiekol*</i>)	1

◆ **Taqsim B: IL-KITBA (30 marka)**

Din it-taqsim fiha tliet partijiet:

1. Il-grammatika u l-ortografija
2. Il-kitba l-qasira
3. Il-kitba t-twila u l-pjan tagħha

F'din it-taqsim l-ortografija u s-sens tal-kitba jkunu assessjati skont is-sillabu tal-Malti.

1. Il-grammatika u l-ortografija (10 marki)

F'din il-parti jingħata paragrafu qasir b'mistoqsijiet grammatikali u ortografici fuqu. Dawn il-mistoqsijiet ikunu skont is-sillabu tal-grammatika u l-ortografija tal-Malti kif jitlob is-sillabu tal-Malti.

2. Il-kitba l-qasira (3 marki)

It-tfal jistgħu jintalbu jkomplu l-kitba ta' wieħed minn dawn:

- ittra elettronika **informali** (jew ittre)
- formola (jew informazzjoni personali)
- djalogu
- intervista (jew sett ta' mistoqsijiet)

JEW

It-tfal jistgħu jintalbu jiktbu wieħed minn dawn:

- kapxin
- slowgan
- riklam
- messaġġ
- avviż

It-tfal jingħataw il-marki fuq ir-relevanza, l-espressjoni, l-ortografija, il-grammatika u l-puntegġjatura (skont is-sillabu).

3. Il-kitba t-twila (bejn 100 u 150 kelma) u l-pjan tagħha (17-il marka b'kollox)

Il-kitba t-twila tinqasam fi tnejn:

A. Il-pjan (2 marki)

It-tfal jintalbu jagħmlu l-pjan tal-kitba t-twila li se jagħzlu. Dan jista' jkun magħmul b'diversi modi. Jista' jkun fih kliem u/jew tpingijiet. Għall-pjan ma jitnaqqas marki għal żbalji fl-ortografija, fil-grammatika u fil-puntegġjatura.

It-tfal jingħataw il-marki fuq ir-relevanza tal-pjan mas-suġġett li jkunu għażlu u l-organizzazzjoni tiegħu. Tfal li jikkupjaw l-għajnuniet mogħtija bla ma jżidu xejn magħhom, jew li jagħmlu pjan bla ebda relevanza mas-suġġett li jkunu għażlu, ma jiħdux marki.

**LINJI GWIDA TAL-EŻAMI ANNWALI TAL-MALTI TAL-PRIMARJA
IL-ĦAMES SENA (2014-2015)**

B. Il-kitba t-twila (bejn 100 u 150 kelma) (15-il marka)

Fil-karta jkun hemm spazju biex it-tfal jiktbu l-kitba tagħhom. **It-tfal għandhom jaqsmu l-kitba tagħhom f'paragrafi.**

It-tfal tingħatalhom għażla ta' żewġ titli narrattivi u jkollhom ukoll xi għajjuniet. Wieħed minnhom jista' jkun storja bl-istampi.

Il-marki jingħataw skont din it-tabella:

L-Espressjoni (3 marki)					
0-1			2-3		
Ma jafx jesprimi ruħu bil-kitba.			Jaf jesprimi ruħu tajjeb u b'mod ċar.		
Il-Vokabularju (3 marki)					
0 - 1			2 - 3		
Għandu firxa limitata ħafna ta' vokabularju.			Għandu firxa wiesgħa ta' vokabularju.		
Is-Sintassi (3 marki)					
0-1			2-3		
Ma jafx jibni sentenza.			Il-binja tas-sentenzi hija tajba.		
L-Ortografija, il-Punteġġjatura, il-Grammatika (5 marki)					
(skont is-sillabu)					
0	1	2	3	4	5
Ġab iktar minn 21 żball mhux repetuti.	Ġab bejn 14 u 20 żball mhux repetuti.	Ġab bejn 11 u 13-il żball mhux repetuti.	Ġab bejn 8 u 10 żball mhux repetuti.	Ġab bejn 5 u 7 żball mhux repetuti.	Ġab 4 żball jew inqas mhux repetuti.
L-Eċċellenza (marka)					
Din il-marka tingħata biss jekk l-istudent juri li l-kitba tiegħu tispikka.					
<i>F'każ li l-istudent joħroġ barra mis-suġġett, ibda l-marki minn 7.</i>					

Appendiċi 1

Il-Qwiel tal-Ħames Sena

Filwaqt li l-qwiel magħżula għall-eżami tal-Ħames Sena ser jittieħdu minn din il-lista, nissuggerixxu li fil-klassi l-għalliema ma jillimitawx ruħhom għal dawn il-qwiel biss. Il-qwiel huma espressjonijiet ħajjin u jsebbħu l-lingwa tagħna. Għaldaqstant l-għalliema għandhom jinkoraġġixxu lill-istudenti ta' kull età jużaw il-qwiel fit-taħdit u fil-kitbiet tagħhom.

1. Għan-nizla kull qaddis jgħin.
2. Il-ħmar il-magħkus idur għalih id-dubbien.
3. Wara d-daħq¹ jigi l-biki.
4. L-ewwel ma tiekol l-għajn.
5. Il-mistoqsija oħt il-għerf.
6. Il-giddieb għomru qasir.
7. Mhux kulma jleqq hu deheb.
8. Iż-żejt jitla' f'wiċċ l-ilma.
9. Bil-flus tagħmel triq fil-baħar.
10. Kull qalb trid oħra.

Ara ċ-ċirkulari bil-qwiel kollha tal-primarja

http://malti.skola.edu.mt/wp-content/uploads/2013/06/cmeld229_qwielidjomi.pdf

¹ Jew *daħk*.

Appendiċi 2

IT-TABELLA BL-GĦADD TAL-KLIEM

L-Għadd ta' Kliem fl-Eżamijiet tal-Malti tal-Primarja	
Il-Fehim mis-Smiġħ	
Ir-Raba' Sena	250
Il-Ħames Sena	300
Is-Sitt Sena (Il-Benċmark)	180 + 320 = 500
Il-Fehim mill-Qari (Il-Qari Qasir)	
Ir-Raba' Sena	60
Il-Ħames Sena	70
Is-Sitt Sena (Il-Benċmark)	60-80
Il-Fehim mill-Qari (Il-Qari Twil)	
Ir-Raba' Sena	275
Il-Ħames Sena	350
Is-Sitt Sena (Il-Benċmark)	500
Il-Kitba t-Twila	
Ir-Raba' Sena	70-100
Il-Ħames Sena	100-150
Is-Sitt Sena (Il-Benċmark)	140-200